

Taillandier Architectes Associés

Voortbouwen op wat er is

NL Het project van Taillandier Architectes Associés wil een bestaand water- en sportcomplex in het Franse Carcassonne opnieuw aanleggen en uitbreiden. De site van de Pôle Aqualudique du Païcherou is opmerkelijk, niet alleen omwille van de bijzondere band met de Aude, maar ook omwille van de relatie met de stad Carcassonne en de Bastide Saint-Louis.

En continuité de l'existant

FR Le projet par Taillandier Architectes Associés a pour objet le réaménagement et extension d'un complexe sportif aquatique à Carcassonne (FR). Le site du pôle Aqualudique du Païcherou est exceptionnel, de par un rapport privilégié à l'Aude et par la relation qu'il entretient entre la Cité de Carcassonne et la Bastide Saint-Louis.

L'approche architecturale du projet s'inscrit en continuité de l'existant, dans le respect du paysage et du lieu. Le Pôle Aqualudique cherche à mettre en valeur le territoire singulier de la ville de Carcassonne, située entre la Montagne Noire au nord, les Corbières à l'est, la plaine du Lauragais à l'ouest et la vallée de l'Aude au sud. Le site se trouve dans un méandre de l'Aude, en contrebas de la ville et face aux domaines agricoles qui s'étendent jusqu'au pied de la Cité de Carcassonne. Il s'inscrit dans un contexte aux dimensions paysagères et historiques fortes. Les occupations séculaires situées entre l'Aude et la Bastide Saint-Louis, créée au XIIIe siècle, se sont peu à peu densifiées, pour laisser place à un caractère résidentiel au cours du XXe siècle.

Le Pôle Aqualudique du Païcherou s'articule entre architecture, paysage et territoire. Au niveau architectural, le projet accentue les singularités du site. Les dépressions et les effets de socles existants permettent de travailler les vues vers l'Aude et de créer des relations avec le paysage environnant. Au niveau urbain et paysager, les limites et les accès vers le projet s'organisent le long de cheminements de ripisylve, en bordure de cours d'eau. Une grande partie des arbres existants sont conservés sur la parcelle afin d'articuler les entrées. L'identité paysagère est affirmée, avec des vues dégagées sur les berges et les cheminements doux.

Concernant l'existant, le bâtiment d'origine de la piscine du Païcherou nécessitait une restructuration, autant pour son usage que sa structure, avec un niveau de plage en dessous de celui demandé par la réglementation sur les risques d'inondation. Le projet propose néanmoins de s'appuyer sur le socle du bâtiment d'origine, qui sert de point de départ. Pour minimiser les impacts aux sols, la plage est surélevée sur son emprise en réponse aux contraintes d'inondation. Cette

intention favorise une vue sur le paysage et génère des rapports privilégiés avec l'Aude.

Le Pôle Aqualudique du Païcherou est à la fois compact et généreux. Sa lecture extérieure reflète l'imbrication des espaces intérieurs : Les bassins et la Balnéo génèrent une « halle » transparente, le hall d'entrée est une rotule centrale et les programmes annexes constituent le fond et l'arrière-plan. Le projet se veut dynamique, fonctionnel, attractif et contemporain. Le centre aquatique recevant différents types de population, il se doit d'être lisible et utilisable par tous de façon simple et claire. Une intention particulière a ainsi été portée sur l'implantation des différents corps de bâtiments ainsi que sur les flux et les circuits.

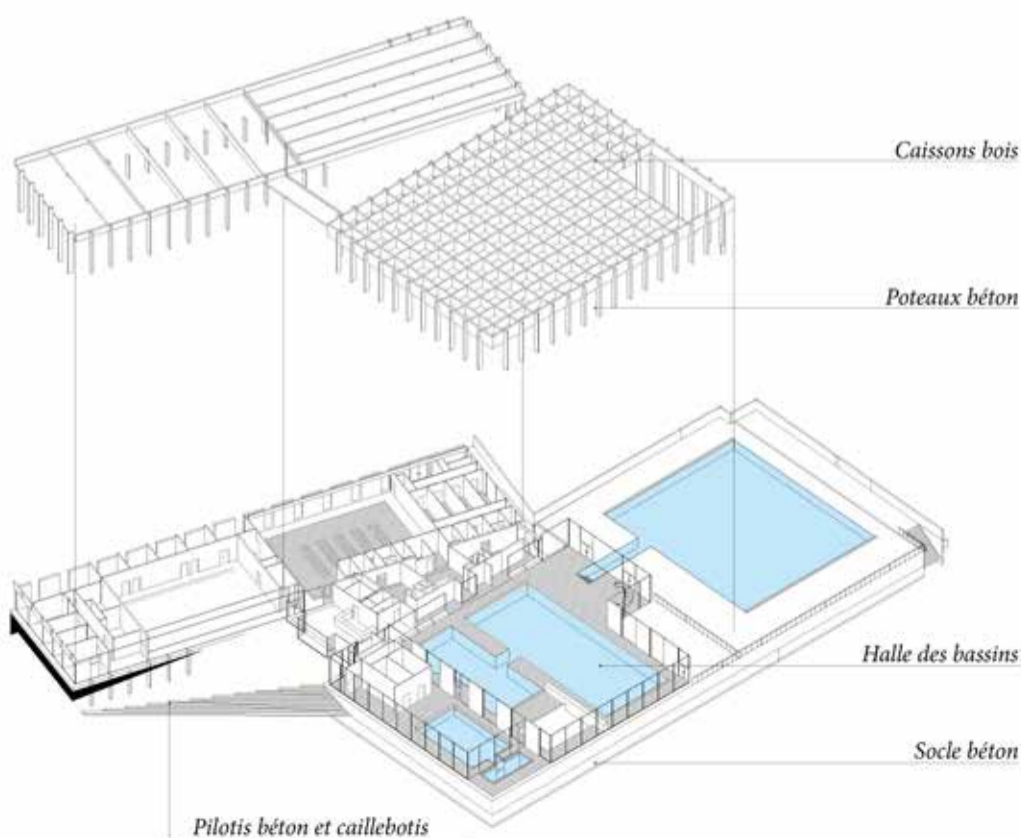
Pour favoriser une approche urbaine claire, le hall d'entrée est intégré au centre du site, entre les deux parties du bâtiment. Ce positionnement crée plusieurs parcours et s'adapte aux liaisons existantes : circuits vélos et piétons, de l'est vers l'ouest, les parkings et les arrêts de bus à l'ouest et le parking voiture à l'est. Un parvis-rampe généreux vient ériger une entrée « urbaine » accessible à tout public. Ce parvis structure une nouvelle lecture des lieux et un nouveau rapport entre la ville et l'Aude. Le hall d'entrée devient le centre névralgique du projet. Il dessert l'ensemble des espaces sans créer de longues circulations. Depuis ce hall, l'utilisateur peut apercevoir l'ensemble des activités possibles dans le centre aquatique.

La simplicité des liaisons fonctionnelles permet de structurer clairement l'équipement tout en limitant au maximum les circulations intérieures. Une attention particulière a été portée sur les espaces secs et humides, directement identifiables depuis le hall et liés à un cheminement de fonctionnement précis. Une séparation est également reconnaissable entre les espaces dédiés aux usages scolaires et ceux espaces ouverts aux autres publics.

Le Pôle Aqualudique du Païcherou est constitué d'un socle en béton sur lequel vient s'appuyer un objet évidé et transparent cadrant le paysage. Le verre et le vitrage s'articulent autour du métal et varient selon les besoins de la programmation, s'adaptant en menuiserie et se transformant en garde-corps pour les plages extérieures. La maçonnerie en béton est utilisée pour créer la structure et la grille constructive du projet. En façade, des poteaux suivent une trame régulière et supportent de grandes menuiseries de 4 m de hauteur en lien direct avec les berges de l'Aude. Sur cette structure en béton qui trame la façade, un système constructif en bois vient se poser. Cette charpente en bois lamellé-collé retient la toiture, sous la forme de caissons espacés de 2,55 mètres. Ce système permet de franchir des portées de plus de 30 mètres avec une retombée de seulement 160 cm qui s'aligne avec la poutre de couronnement en béton en périphérie de l'opération. La nécessité de points porteurs intermédiaires est ainsi contournée.

Le socle du bâtiment accueille les locaux techniques tout en répondant aux contraintes d'inondation. Ce socle permet de positionner un bassin extérieur accessible depuis le parvis public, en cas de compétitions. Le volume positionné sur ce socle est ouvert sur ses quatre côtés, avec des poteaux en béton d'une dimension de 30 cm de largeur par 50 cm de profondeur. Pour mettre en place un système structurel cohérent, des poteaux en béton de 2,55 mètres sont placés sur l'ensemble de l'enceinte du hall. Ces derniers supportent une poutre de couronnement en béton de 180 cm qui reprend la charpente intérieure.

Pour la partie accueil, vestiaire, fitness et administration, un système de poteaux poutre travaillé en béton a été retenu.

NL

Voor de aanpak van het project zijn de architecten vertrokken vanuit wat er al was, met respect voor landschap en omgeving. De Pôle Aqualudique wil het unieke domein dat de stad Carcassonne is – tussen de Montagne Noir in het noorden, de Corbières in het oosten, de vlakke van de Lauragais in het westen en de vallei van de Aude in het zuiden – naar voren laten komen. Het complex ligt in een bocht van de Aude, aan de voet van de stad, met zicht op de landbouwgebieden die zich uitstrekken tot de voet van de Cité de Carcassonne en maakt deel uit van een geheel van landschappen en een lange geschiedenis. De streek tussen de Aude en de Bastide Saint-Louis is al sinds de 13de eeuw bewoond. Het bevolkingsaantal breidde gestaag uit en in de loop van de 20ste eeuw kreeg het gebied een residentiële karakter.

De Pôle Aqualudique du Païcherou schommelt tussen architectuur, landschap en territoire. We bekijken eerst even de architectuur. Het project benadrukt alles wat de site zo bijzonder maakt. De dalen en effecten van bestaande sokkels maken het mogelijk om met uitzichten richting de Aude te werken en een relatie uit te bouwen met het omliggende landschap. De relatie stad en landschap dan. De beperkingen en de toegang tot het project worden bepaald door het oobos langs het water. Een groot deel van de bestaande bomen is behouden op het perceel, zij bakenen de ingangen af. De landschapsidentiteit wordt bestendig met vrije uitzichten op de oevers en de zachte paden.

Daarnaast bekijken we ook wat reeds aanwezig is. Het oorspronkelijke zwembad van Païcherou had dringend een opknappbeurt nodig, zowel wat gebruik als wat structuur betreft. Er kwam een strand onder dat door de regelgeving omtrent overstromingsgevaar gevraagd wordt. In het kader van het project kwam het voorstel om te vertrekken vanaf de bestaande sokkel, die zou als uitgangspunt dienen. Om de impact op de bodem zo klein mogelijk te houden, is het strand verhoogd over de volledige breedte,

dit omwille van het overstromingsgevaar. Hiermee komt er een mooi uitzicht op het landschap en een bijzondere aansluiting op de Aude.

De Pôle Aqualudique du Païcherou is zowel compact als ruim. De buitenzijde weerspiegelt de opbouw van de binnenruimten: de baden en het balneobad zijn een transparante 'hal', de inkomhal is een centrale draaischijf en de aanpalende gebouwen zijn de voor- en achtergrond. Het project is dynamisch, functioneel, aantrekkelijk en modern. Het zwemparadijs verwelkomt verschillende types bezoekers en moet dus op een eenvoudige, heldere manier leesbaar en bruikbaar zijn door iedereen. Er is bijzondere aandacht gegaan naar de inplanting van de verschillende gebouwen, de stroom bezoekers en hoe zij zich door de gebouwen bewegen.

Het hele project moet ook binnen de stad passen. Daarom is de inkomhal geïntegreerd in de site, tussen de twee gebouwen. Hierdoor zijn verschillende parcoursen mogelijk en kan het gebouw aansluiten op de bestaande verbindingen: fietsroutes, wandelroutes, van oost naar west, parkeerterreinen en bushaltes in het westen en de parking in het oosten. Een breed hellend vlak bij de ingang maakt het gebouw toegankelijk voor ieder publiek. Dit vlak geeft de omgeving een nieuwe lezing en een nieuwe relatie met de stad en de Aude. De inkomhal wordt het kloppende hart van het project. Ze biedt toegang tot alle ruimten, zonder dat een lange wandeling nodig is. Vanaf deze hal kan de gebruiker alle mogelijke activiteiten in het zwemparadijs overzien.

De eenvoud van de functionele verbindingen maakt dat de infrastructuur heel duidelijk gestructureerd kan worden en het aantal circulaties binnen zo klein mogelijk gehouden wordt. Er is bijzondere aandacht besteed aan de droge en vochtige ruimten, die vanaf de hal meteen herkenbaar zijn. Ook hun functie is meteen duidelijk. Verder is er ook een herkenbare scheiding aangebracht tussen de ruimten voor schoolgroepen en die voor ander publiek.

De Pôle Aqualudique du Païcherou bestaat uit een betonnen sokkel waarop een leeg, transparant object wordt neergezet dat als kader voor het landschap dient. Het glas en de beglazing worden gecombineerd met metaal en variëren volgens wat voor de invulling ervan nodig is. Er is ook met hout gewerkt en het geheel doet dienst als reling voor het buitenstrand. De betonnen afwerking wordt ingezet om structuur te creëren en als constructief rooster voor het project. De balken in de gevel volgen een regelmatig rooster en steunen het 4 m hoge timmerwerk dat rechtstreeks aansluit op de oevers van de Aude. Op deze betonnen structuur die de gevel ritmeert, is een constructief systeem van hout gezet. Het gebint van gelamineerd hout steunt het dak met cassettes die op 2,55 m afstand van elkaar zijn geplaatst. Dankzij dit systeem kan een draagwijdte van meer dan 30 m overbrugd worden met een overhang van slechts 160 cm die de betonnen kroonlijst volgt, die langs de rand van het gebouw loopt. Zo is handig om de nood aan steunpunten heen gewerkt.

In de sokkel van het gebouw zitten de technische ruimten. Hier is ook rekening gehouden met de voorschriften inzake overstromingen. Dankzij deze sokkel kan een buitenbad geplaatst worden dat toegankelijk is vanaf het voorplein, voor het geval er wedstrijden zijn. Het gebouw op deze sokkel is aan vier zijden geopend, met betonnen palen van 30 cm breed en 50 cm diep. Voor een structureel coherent geheel zijn over de volledige rand van de hal betonnen palen van 2,55 m neergezet. Die stutten een betonnen kroonlijst van 180 cm die het binnengebint draagt.

Voor de inkom, de vestiaire, de fitness en de administratie is een systeem met betonnen zuilen weerhouden.